

# UNNSLAPP DØDEN

## via en rød knapp

Oddvar Sørholt var alene i skogen. Plutselig snudde vinden og en ti meter høy tørrgran traff tømmerhoggeren rett over ryggen. Den røde nød-knappen på sikringsradioen reddet livet hans.

Tekst og foto: Roar Ree Kirkevold

18 mars i år startet som en helt vanlig dag for den erfarne tømmerhoggeren Oddvar Sødtholt i Bamble. Som alltid tok han på seg skogsjakka fra Stihl og slo på sikringsradioen før han kjørte de to kilometerne inn til hogstfeltet.

– Jeg er oppmerksom på vinden. Blåser det for mye, holder jeg meg hjemme, forteller han. Men denne dagen var nordvesten beskjeden. Granene deiset i bakken en etter en.

Egentlig var vinsjasset fullt, men Sødtholt ville ha med seg ei gran til som sto lagelig til. Hun falt som planlagt og bøyd over stokken startet kvistjobben.

Da skjer det som nesten er for vondt til å være sant. Vinden snur brått nitti grader og øker på. Ei ganske tynn ti meter høy tørrgran, som er pillrätten i rota, står ikke imot vindkastet. Hun kommer susende. Med sine tørre, sylskarpe og livsfarlige kvister treffer hun Oddvar Sødtholt diagonalt over ryggen. Han piskes nærmest flat mellom stokken under og stammen på tørrgrana, men unngår heldigvis å bli liggende i klem mellom dem.

Inge Klepseter, som er leder i Bamble sikringsradiolog, var inne og så på plassen der Sødtholt ble slått i bakken dagen derpå. Der kunne han se støvelmerkene til Oddvar på den ene siden av stokken og håndavtrykkene på den andre.

– Jeg skjønnte ikke helt hva som skjedde, og ble liksom så or i hue, forteller Sødtholt.

– Det gjorde ikke vondt heller, jeg kom meg opp på beina igjen, men slet med å komme opp i traktoren for å kjøre de to kilometerne hjem. Plutselig husket jeg heller ikke hvordan jeg skulle få vinsjen til å virke. Alt svirret rundt, sier han alvorlig.



Foreløpig står traktoren til skogeier Oddvar Sødtholt i gården, men den erfarne tømmerhoggeren skal til skogs igjen når kroppen blir enda litt bedre.

### 110-sentralene

110-sentralen er tilknyttet brannvesenets 110-nummer og skal ta imot nødberedning fra publikum. 110-sentralen har oversikt over den lokale beredskapen og ressurstilgangen. De skal koordinere redningsarbeidet mellom alle nødetatene og kalle ut rett innsatsstyrke tilpasset den aktuelle hendelsen.

### AMK-sentralene:

Akuttmedisinsk kommunikasjonsentral (AMK) er primært tilknyttet det medisinske nødnummeret 113. AMK koordinerer ambulanser og legekontor og kan gi medisinsk rådgivning. AMK-sentralene er ofte tilknyttet de største sykehusene og bemannet av sykepleiere og faglært ambulansepersoneell.

Kilde: Wikipedia

”

**De snakket og snakket med meg. Jeg husker ikke hva jeg svarte.**

Oddvar Sødtholt, skogeier

### DEN RØDE KNAPPEN

Da trykket Oddvar på den røde nødknappen på sikringsradioen. Det er null mobiltelefondekning i området.

Trenger du hjelp, lød stemmen på 110-sentralen\* i Tønsberg fem mil unna.

– Ja, tror Oddvar at han svarte.

Han hadde en gammel sikringsradio uten automatisk GPS-sporing.

– Hvor befinner du deg?

Han forklarer. Han er lommekjent etter å ha arbeidet her siden 1964, den gang med hogst og barking sammen med faren.

– De snakket og snakket med meg. Jeg husker ikke hva jeg svarte.

Snart dukket broren Svein opp, sammen med en kamerat av Oddvar, som også er en dreven brannmann.

– Jeg husker jeg fikk ull-lue og -pledd, og broren min så veldig bleik ut, smiler Oddvar.

I neste øyeblikk fyltes skogen av piskende rotorblader og korte kommandoer. Redningshelikopteret kom strake veien fra Lørenskog etter ordre fra AMK-sentralen\* som ble koplet på av folkene på 110-sentralen.

### KOBLET DIREKTE TIL NØDETATENE

Sikringsradioen er koblet direkte til den lokale 110-sentralen. Ett trykk på den røde knappen så får du hjelp av flere team med toptrent fagfolk.

Oddvar husker ikke hvordan de fikk ham ut av traktoren og over på en oppblåsbar gummibåre. Heller ikke hvordan brannvesenets nye sekshjuls ATV fikk ham de 200 meterne ned til helikopteret.

Da han igjen kom til sans og samling var han på Sykehuset Telemark i Skien. Der konstaterte de såpass med skader at Luftambulansen tok han med videre, direkte til Ullevål universitetssykehus i Oslo.

– Jeg husker at de klypte av meg den fine Stihl-jakka mi, sier han. – Og så var det ei skrekkelig flott dame som tok imot meg i Oslo.

Oddvar ler, for nå flere måneder senere, er han absolutt på bedringens vei.

– Det tar nok litt tid for jeg hogger igjen, men i skauen skal jeg, sier han. To brist i ryggen, ei lunge punkttert av diverse ribbein og full av blod, og fem skadde ryggvirvler er langt fra nok til å stoppe en tømmerhogger fra Bamble. ♣

### Fakta: Sikringsradioen

- Sikringsradio-sambandet er en dugnad for å redde liv. Dekningen på en sikringsradio er mye større enn i noe mobilnett. Mobiltelefonen kan dermed være en falsk sikkerhet om ei ulykke oppstår.
- Trykker du på den røde nødknappen kommer du rett til nærmeste 110-sentral. Har du en nyere sikringsradio, har den dessuten innebygget GPS som kan forteller redningsfolkene eksakt hvor du befinner deg.
- Ofte har andre sine sikringsradioer på i nabolaget slik at de kan hjelpe til, både med lokalkunnskap og direkte hjelp.
- Alle radioene har en liste med kontaktpersoner som blir varslet ved ulykke. Ofte er dette også kjentfolk.

### Konkrete tips:

- Ha alltid radioen påslått når du er til skogs. Slå den på før du reiser ut i skogen - den bruker inntil fem minutter for å navigere GPS-posisjonen.
- Sett radioen på områdets basekanal. Skjer noe alvorlig, er det ikke sikkert at du får byttet kanal.
- Ha radioen i brystlomma slik at den enkelt kan nås. Ligger den i traktoren kan det være for sent.
- Oppdater listen over kontaktpersoner.



Operativ leder Espen Thommassen (t.v.) og vaktleder Tom Berger mottar mange nødmeldinger fra et stort område, men de husker godt skogeieren som berget livet fordi han trykket på nødknappen.



Leder i Bamble sikringsradiolag, Inge Klepseter (t.v.) kan glede seg over at sikringsradioen reddet livet til skogeierkollega Oddvar Sødtholt.

## - Bruk den røde knappen!

Ettermiddagen 18. mars er stille på 110-sentralen i Tønsberg, selve navet i nødarbeidet i mer enn tre fylker. De fem operasjonslederne som er på vakt, følger med på de store skjermene. Plutselig kommer det et nødansrop fra en sikringsradio. En sindig kar fra Valdres svarer.

Mannen som har trykt på den røde nødknappen har fått et tre over seg og pusten er kort.

Vaktleder Tom Berger gjorde som han ofte gjør, nemlig å kople seg på som medlytt. De ser at sikringsradioen som blir brukt ikke har innebygd GPS. Derfor vet de ikke hvor mannen ringer fra, men de hører at dette er reell nød.

Alle som har sikringsradio har skrevet under på at de gir nødetatene tillatelse til å innhente nødvendige opplysninger om dem. Det sparer nødetatene for tid og ekstraarbeid i akutte situasjoner. Mens operatøren fra Valdres snakker med den forulykkede finner kollegaene ut at samtalen kommer fra Bamble. De begynner å ringe personene på mannens kontaktliste.

Ved hjelp av kjentfolk, og at han beskriver en kraftlinje, vet de snart hvor han befinner seg.

Siden dette er et helseproblem, kobles AMK-sentralen på. Mannen begynner allerede å bli svakere. Både AMK, ambulans, politi og brann er koplet til 110-sentralen, for at de skal kunne koordinere alle instanser og ressurser når noen trenger akutt hjelp.

### HOLDER SAMTALEN I GANG.

- Vi snakker rolig med folk i nød, forteller Espen Thommassen. Han er operativ leder på 110-sentralen. - Det gjelder å holde dem i gang, mens nødetatene er på vei. Det hjelper kroppen å holde ut. Så viktig er samtalen. Blir vi brutt, ringer vi opp igjen.

- Samtalen skal holde på til vi hører at første nødetat er på plassen og tar over, sier Thommassen.

Når mannen, som du har forstått er skogeier Oddvar Sødtholt, trykker på knappen skjer det altså ganske mye. AMK forsto at dette gjaldt livet. De rekvirerte legehelikopter.

- Hadde han hatt GPS på sikringsradioen hadde vi øyeblikkelig også visst hvor han befant seg, bekrefter Tom Berger, men så lenge listen over kontaktpersoner er oppdatert, finner vi likevel posisjonen ganske fort.

- Vi bruker alle midlene vi rår over når det haster, sier Thommassen. Sikringsradioen er viktig og derfor samarbeider vi gjerne, selv om vi ikke tar betalt for slike oppdrag. 70 prosent av brannfolkene er deltidsansatte. Mange er skogeiere eller jegere med detaljert kunnskap om sine områder. Det har reddet flere liv, understreker han.

### TRYKK HELLER EN GANG FOR MYE

Både Thommassen og Berger er enige: - Bruk den røde knappen - heller en gang for mye enn en for lite. Sikringsradiofolk misbruker nødetatene svært sjelden, sier de unison.

- Jo eldre folk blir, jo større er terskelen for å bry andre, forklarer Berger. - Er du langt til skogs i tussmørket og traktoren har stoppet, så trykk, oppfordrer Thommassen. Da ringer vi partneren din, så slipper vedkommende å etterlyse deg. En etterlysning utløser raskt en større operasjon, understreker han.

Det er godt å ha en «rød knapp» i livet. Da har du noen å snakke med og mange som gjør alt de kan for å hjelpe deg om ulykken skulle være ute.

- Vi er alltid glade når vi bidrar til å redde folk, innrømmer Berger, som husker samtalen med Sødtholt veldig godt, selv om det har vært mange aksjoner ved 110-sentralen siden det. 🌲

ÅRETS NYLANSERING FOR EN ENKLERE HVERDAG SOM SKOGEIER!

NÅ GJØR VI DET ENDA ENKLERE Å EIE OG FORVALTE SKOG – VIKEN SKOG HAR LANSERT

# SKOOGPAKKER



SPOROPPRETTINGSGARANTI

ENKEL AVTALE

VIKEN SKOG



Enklere blir det ikke!

Skogpakken for deg som har en mindre skogeierdom. Vi hogger for deg og sørger for at ny skog vokser til.

» [viken.skog.no/enkel](https://viken.skog.no/enkel)



SPOROPPRETTINGSGARANTI

PLUSS AVTALE

VIKEN SKOG



Enklere hverdag!

Skogpakken for deg som har skog som bi-næring. Vi skreddersyr skogsdriften din og hjelper deg fra A til A.

» [viken.skog.no/plus](https://viken.skog.no/plus)



PROFF AVTALE

VIKEN SKOG



Ekstra lønnsomt!

Skogpakken for deg som selv vil velge hva og hvor mye du som skogeier tar hånd om, og hva du ønsker å overlate til oss.

» [viken.skog.no/proff](https://viken.skog.no/proff)



VIKEN SKOG

» Finn ut mer på [viken.skog.no/skogpakker](https://viken.skog.no/skogpakker)

Ta en uformell prat med din lokale skogbruksleder eller Viken Skog Servicesenter – kompetanse fra åtte til åtte

📞 32 10 30 00

✉ [e-post@viken.skog.no](mailto:e-post@viken.skog.no)

**NYHET!**  
Veiansvar Plus  
forsikring fra  
**SKOGBRÅND**  
inkludert i alle  
skogpakkene